

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1990-1991

1er JUILLET 1991

PROJET DE LOI portant des dispositions budgétaires (art. 17 à 19)

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE
L'AGRICULTURE ET DES CLASSES
MOYENNES

PAR MME NELIS-VAN LIEDEKERKE

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a examiné les présents articles
au cours de ses réunions des 26 et 27 juin 1991.

(1) Compositions des Commissions :

Présidents : MM. Baldewijns.

A. — Titulaires :

C.V.P. MM. Beerden, Cauwen-
berghs, Mmes Kestelijn-
Sierens, Nelis-Van Liede-
kerke, M. Van Looy.
P.S. MM. Gilles, Happart, Har-
megnies (Y.), Janssens,
Santkin.
S.P. MM. Baldewijns, Peuskens,
Van Steenkiste.
P.V.V. MM. Decoster, Denys, Ver-
berckmoes.
P.R.L. MM. Cornet d'Elzies, Ha-
zette.
P.S.C. MM. Antoine, Lebrun.
V.U. MM. Pillaert, Vanhoren-
beek.
Ecolo/ M. Van Durme.
Agalev

B. — Suppléants :

M. De Clerck, Desutter, Mme
Merckx-Van Goey, MM. Moors,
Olivier (M.), Van Parys.
Mme Burgeon (C.), MM. Charlier
(G.), De Raet, Leroy, Mayeur, Van-
crombruggen.
Mme Duroi-Vanhelmont, MM.
Gesquiere, Peeters, Verheyden.
MM. Berben, Bril, Deswaene,
Mahieu.
MM. Ducarme, Mundeleer.
MM. Beaufays, Gehlen, Laurent.
Mmes Brepoels, Maes, M. Van
Vaerenbergh.
MM. Cuyvers, Daras.

Voir :

- 1641 - 90 / 91 :

- N° 1 : Projet de loi.
- Nos 2 à 4 : Amendements.
- N° 5 : Rapport.

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1990-1991

1 JULI 1991

WETSONTWERP houdende begrotingsbepalingen (art. 17 tot 19)

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE LANDBOUW EN
DE MIDDENSTAND

UITGEBRACHT DOOR MEVR. NELIS-
VAN LIEDEKERKE

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft onderhavige artikelen be-
sproken tijdens haar vergaderingen van 26 en 27 juni
1991.

(1) Samenstelling van de Commissies :

Voorzitters : de heren Baldewijns.

A. — Vaste leden :

C.V.P. HH. Beerden, Cauwen-
berghs, Mevr. Kestelijn-Sie-
rens, Nelis-Van Liedekerke,
H. Van Looy.
P.S. HH. Gilles, Happart, Har-
megnies (Y.), Janssens,
Santkin.
S.P. HH. Baldewijns, Peuskens,
Van Steenkiste.
P.V.V. HH. Decoster, Denys, Ver-
berckmoes.
P.R.L. HH. Cornet d'Elzies, Ha-
zette.
P.S.C. HH. Antoine, Lebrun.
V.U. HH. Pillaert, Vanhoren-
beek.
Ecolo/ H. Van Durme.
Agalev

B. — Plaatsvervangers :

H. De Clerck, Desutter, Mevr.
Merckx-Van Goey, HH. Moors,
Olivier (M.), Van Parys.
Mevr. Burgeon (C.), HH. Charlier
(G.), De Raet, Leroy, Mayeur, Van-
crombruggen.
Mevr. Duroi-Vanhelmont, HH.
Gesquiere, Peeters, Verheyden.
HH. Berben, Bril, Deswaene,
Mahieu.
HH. Ducarme, Mundeleer.
HH. Beaufays, Gehlen, Laurent.
Mevr. Brepoels, Maes, H. Van
Vaerenbergh.
HH. Cuyvers, Daras.

Zie :

- 1641 - 90 / 91 :

- N° 1 : Wetsontwerp.
- Nos 2 tot 4 : Amendementen.
- N° 5 : Verslag.

I. — EXPOSE INTRODUCTIF DU SECRETAIRE D'ETAT AUX CLASSES MOYENNES ET AUX VICTIMES DE LA GUERRE

Le Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et aux Victimes de la Guerre explique que les articles 17, 18 et 19 se rapportent essentiellement à des mesures d'ordre budgétaire destinées à assurer le financement du statut social des indépendants pour les années 1990 et 1991.

L'article 17 met à charge de l'Etat les emprunts souscrits par l'Institut national d'Assurances sociales pour Travailleurs indépendants (INASTI) pour combler la différence entre les réductions opérées sur les subventions au régime de pension des indépendants et le produit réel des cotisations de modération perçues.

L'article 11 de la loi de redressement du 22 janvier 1985 contenant des dispositions sociales et l'article 36 de la loi de finances du 23 décembre 1985, pour l'année budgétaire 1986 et portant prorogation de certaines mesures temporaires disposent que « en 1984, 1985 et 1986, le produit des cotisations perçues en exécution de l'arrêté royal n° 289 du 31 mars 1984, portant certaines mesures temporaires relatives à la modération des revenus des travailleurs indépendants en vue de la réduction des charges publiques et de l'équilibre financier du statut social des travailleurs indépendants est affecté au régime de pension des indépendants » et que « la subvention de l'Etat destinée à ce régime est, pour les années en cause, réduite à concurrence du montant ainsi affecté ».

L'article 2 de l'arrêté royal n° 289 précise que la cotisation de modération est égale à la différence entre les revenus professionnels de 1983 et ceux de l'année à laquelle se rapportent les cotisations, indexés comme les traitements du secteur public. Cette mesure se voulait parallèle à celle qui avait été imposée aux autres catégories sociales — salariés et agents du secteur public — par les sauts d'index (un en 1984, un en 1985 et un en 1987).

Par exemple, un indépendant qui aurait eu un revenu professionnel imposable de 500 000 francs en 1983 et de 530 000 francs en 1984 devait payer pour 1984 une cotisation de modération limitée à 530 000 francs moins son revenu de 1983 indexé comme les traitements du secteur public, soit 530 000 francs x 1,0477 = 523 850 francs, ce qui donne une cotisation de modération de 6 150 francs.

Si son revenu de 1984 était inférieur à 523 850 francs, il n'était pas redevable de la cotisation de modération.

Il est évident que pour la calculer, il faut connaître le revenu de l'année considérée, revenu qui n'est connu que la troisième année qui suit.

I. — INLEIDING VAN DE STAATSSECRETARIS VOOR MIDDENSTAND EN VOOR DE OORLOGSSLACHTOFFERS

De Staatssecretaris voor Middenstand en voor de Oorlogsslachtoffers wijst erop dat de artikelen 17, 18 en 19 in wezen maatregelen van budgettaire aard zijn die de financiering van het sociaal statuut der zelfstandigen voor de jaren 1990 en 1991 moeten verzekeren.

Overeenkomstig artikel 17 worden de leningen die het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) heeft aangegaan om het verschil tussen de vermindering van de subsidies voor de pensioenregeling voor zelfstandigen en de reële opbrengst van de geïnde matigingsbijdragen te dekken, ten laste van de Staat gebracht.

Artikel 11 van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen, zoals gewijzigd bij artikel 36 van de financiewet van 23 december 1985, voor het begrotingsjaar 1986 en houdende verlenging van sommige tijdelijke maatregelen, bepaalt het volgende : « De opbrengst van de bijdragen ontvangen in uitvoering van het koninklijk besluit n° 289 van 31 maart 1984 houdende tijdelijke maatregelen inzake matiging van de inkomsten der zelfstandigen met het oog op de vermindering van de openbare lasten en het financieel evenwicht van het sociaal statuut van de zelfstandigen, wordt, (...), in 1984, 1985 en 1986 aangewend voor de regeling inzake rust- en overlevingspensioenen der zelfstandigen. » en « De voor die regeling bestemde Staatssubsidie wordt voor de beschouwde jaren verminderd ten belope van het krachtens vorig lid aangewende bedrag, (...) ».

Artikel 2 van het koninklijk besluit nr. 289 bepaalt dat de matigingsbijdrage gelijk is aan het verschil tussen het bedrijfsinkomen van het jaar 1983 en dat van het jaar waarop de bijdragen betrekking hebben, vermenigvuldigd met hetzelfde indexcijfer dat op de lonen van de openbare sector van toepassing is. Deze maatregel was bedoeld als tegenhanger van de indexsprong (één in 1984, één in 1985 en één in 1987) waaraan de lonen van de overige sociale categorieën (werknemers en ambtenaren van de openbare sector) werden onderworpen.

Een zelfstandige die bijvoorbeeld in 1983 een belastbaar bedrijfsinkomen van 500 000 frank en in 1984 van 530 000 frank had, moest voor 1984 een matigingsbijdrage betalen. Het bedrag van die bijdrage werd in dat geval verkregen door 530 000 frank te verminderen met het op dezelfde wijze als de lonen van de overheidssector geïndexeerde bedrijfsinkomen van de betrokkene in 1983 (530 000 frank x 1,0477 = 523 850 frank). Dit levert een matigingsbijdrage van 6 150 frank op.

Indien het bedrijfsinkomen van de betrokkene in 1984 lager was dan 523 850 frank, moest hij geen matigingsbijdrage betalen.

Het spreekt vanzelf dat voor deze berekening het bedrijfsinkomen van het bijdragejaar bekend moest zijn, terwijl het precieze bedrag pas in de loop van het derde daarop volgende jaar bekend was.

En attendant, les indépendants devaient acquitter une cotisation provisoire. C'est ce que prévoit l'article 3 du même arrêté royal n° 289. Cette cotisation provisoire était calculée en pourcentage du revenu professionnel de 1983 (1,5 % en 1984, 4 % en 1985, 4,5 % en 1986, 6,12 % en 1987) et devait donc faire l'objet d'une régularisation au moment où est connue la cotisation définitive.

Cette formule d'une rare complexité et que bien peu d'indépendants étaient en mesure de comprendre a été supprimée à partir de 1989 et compensée par le nouveau mode de calcul des cotisations connu sous le nom de « brutage ».

Pour 1984, la réduction de la subvention de l'Etat basée sur le produit présumé des cotisations de modération a été de 2,1 milliards alors que le produit réel de ces cotisations n'a atteint que 1,6 milliard soit une différence de 0,5 milliard.

Cette différence atteint 1,9 milliard pour 1985 et 0,4 milliard pour 1986, soit une différence de 2,8 milliards pour ces trois années.

A ce déficit il faut ajouter les intérêts moratoires qu'a dû payer l'INASTI sur les montants remboursés aux indépendants (3,6 milliards) sous déduction des intérêts de retard réclamés sur les montants restant dus lors de la régularisation (1,4 milliard). Il faut rappeler à ce sujet que l'arrêté royal du 25 janvier 1990, modifiant l'arrêté royal du 19 décembre 1967 portant règlement général en exécution de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants, a limité à trois années la période donnant lieu au paiement des intérêts de retard.

Pour faire face à cette situation, l'INASTI a dû contracter des emprunts à concurrence de 5,5 milliards compte tenu de la charge des intérêts.

La régularisation de l'année 1987 est en cours et il restera à régulariser l'année 1988, opération prévue pour la fin de l'année.

D'après les estimations, la charge totale des cinq années pourrait atteindre les 10 milliards.

Le Secrétaire d'Etat ajoute qu'il est évident que les réductions opérées sur les subventions de l'Etat ont dépassé très largement le produit réel des cotisations de modération. C'est pourquoi l'article 17 prévoit que les emprunts contractés par l'INASTI seront pris en charge par l'Etat.

La dette du passé du régime de pension reprise par l'Etat en 1981 s'élevait à 29,5 milliards. Compte tenu des remboursements annuels effectués, elle était réduite à 7,8 milliards au 1er janvier 1991. Les emprunts de l'INASTI s'ajouteront donc à ce montant, le plan d'amortissement de la dette devant être adapté sur base de remboursements annuels de 1,2 milliard.

In afwachting dienden de zelfstandigen overeenkomstig artikel 3 van hetzelfde koninklijk besluit nr. 289 een voorlopige bijdrage te storten. Deze voorlopige bijdrage werd berekend op grond van een percentage van het in 1983 ontvangen bedrijfsinkomen (1,5 % in 1984, 4 % in 1985, 4,5 % in 1986, 6,12 % in 1987) en moest derhalve worden geregulariseerd, zodra de definitieve bijdrage bekend was.

Deze buitengewoon ingewikkelde formule, die slechts weinige zelfstandigen begrepen, is vanaf 1989 opgeheven en vervangen door de nieuwe wijze van berekening van de bijdragen, de zogenaamde « brutering ».

De vermindering van de Staatssubsidie op grond van de vermoedelijke opbrengst van de matigingsbijdragen, bedroeg voor 1984 2,1 miljard frank, terwijl de werkelijke opbrengst van deze bijdragen slechts 1,6 miljard frank bedroeg, hetgeen een verschil van 0,5 miljard frank oplevert.

Dit verschil beloopt 1,9 miljard frank voor 1985 en 0,4 miljard frank voor 1986, hetgeen voor deze drie jaren een totaal verschil van 2,8 miljard frank te zien geeft.

Bij dit tekort komen nog de door het RSVZ verschuldigde moratoriuminteressen op de aan de zelfstandigen terugbetaalde bedragen (3,6 miljard frank). Daarvan moeten de nalatigheidsinteressen op de ten gevolge van de regularisering verschuldigde bedragen (1,4 miljard frank) worden afgetrokken. Terzake moet worden onderstreept dat de periode waarvoor nalatigheidsinteressen worden aangerekend, op grond van het koninklijk besluit van 25 januari 1990 tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 december 1967 houdende algemeen reglement in uitvoering van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, tot drie jaar is beperkt.

Om daaraan het hoofd te bieden, moest het RSVZ leningen aangaan voor een totaalbedrag van 5,5 miljard frank met inbegrip van de rentelast.

De regularisering voor 1987 is aan de gang, en die voor 1988, de enige nog resterende, zal tegen het einde van het jaar haar beslag krijgen.

Geraamd wordt dat de totale last voor de desbetreffende vijf jaar 10 miljard zal bedragen.

De Staatssecretaris voegt eraan toe dat de op de Rijkstoelagen toegepaste verminderingen vanzelfsprekend veel hoger liggen dan de werkelijke opbrengst van de matigingsbijdragen. Dat is de reden waarom artikel 17 bepaalt dat het Rijk de door het RSVZ aangegane leningen zal overnemen.

De schuldenlast van het verleden, die het Rijk in 1981 van de pensioenregeling heeft overgenomen, bedroeg 29,5 miljard frank. Rekening houdend met de jaarlijkse terugbetalingen was zij op 1 januari 1991 gedaald tot 7,8 miljard frank. Aan dat bedrag moeten nu de leningen van het RSZV worden toegevoegd. Bijgevolg moet het plan voor de aflossing van de schuld worden herzien, met als uitgangspunt een jaarlijkse terugbetaling van 1,2 miljard frank.

Comme au cours des années antérieures, la charge des intérêts sera supportée par un prélèvement sur les boni du régime d'allocations familiales.

Pour 1991, le prélèvement affecté à la charge des intérêts est estimé à 1 244 millions, ce qui laisse encore pour l'exercice un boni de 361 millions.

II. — DISCUSSION

Un membre souligne que l'équilibre financier du régime de pension des travailleurs indépendants pour les années 1990 et 1991 est notamment assuré par un prélèvement sur les réserves du régime d'allocations familiales, constituées par les boni des années antérieures. Il voudrait dès lors savoir combien d'années ont été nécessaires pour constituer ces boni.

Le Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes et aux Victimes de la Guerre répond qu'il n'est pas possible de déterminer ce nombre d'années puisque les boni de chaque année s'ajoutent aux boni cumulés des exercices antérieurs. Il indique que l'article 18 vise à assurer pour 1990 l'équilibre financier du régime de pension.

A cette fin, un montant disponible de 150 millions provenant des cotisations de solidarité versées en 1983 y est affecté et un montant de 1 130 millions est prélevé sur les réserves du régime d'allocations familiales constituées par les boni des années antérieures (1 266 millions).

Compte tenu du boni de l'exercice (553 millions), ces réserves s'élèvent ainsi à 689 millions pour 1990.

L'article 19 relatif à l'exercice 1991 affecte cette réserve de 689 millions à l'amélioration des prestations familiales des indépendants à concurrence de 272 millions et à l'équilibre financier du régime de pension à concurrence de 354 millions, ce qui laisse un solde positif de 63 millions.

Comme le boni de l'exercice est évalué à 361 millions, les réserves disponibles à la fin de l'année s'élèveront donc à 424 millions.

Ces réserves ajoutées au boni de l'exercice 1992 permettront de couvrir conformément à l'article 17, les intérêts de la dette, laquelle diminuera d'année en année compte tenu des remboursements annuels assurés par l'Etat.

III. — VOTES

Les articles 17, 18 et 19 sont adoptés successivement par 12 voix contre 1. L'ensemble des articles concernant les classes moyennes est adopté par le même vote.

Le Rapporteur,

L. NELIS-VAN
LIEDEKERKE

Le Président,

E. BALDEWIJNS

Net als in de loop van de voorbije jaren worden de rentelasten gedekt door een afhouding op de boni van de kinderbijslagregeling.

Voor 1991 wordt de afhouding voor de rentelasten op 1 244 miljoen geraamd. Voor datzelfde jaar rest dus nog een boni van 361 miljoen frank.

II. — BESPREKING

Een lid onderstreept dat het financieel evenwicht van de pensioenregeling voor zelfstandigen voor de jaren 1990 en 1991 onder meer veilig gesteld wordt door een opneming van de reserves van de kinderbijslagregeling die het resultaat zijn van de boni van de voorgaande jaren. Hij zou dan ook willen weten hoeveel jaren nodig zijn geweest om deze boni te vormen.

De Staatssecretaris voor de Middenstand en voor de Oorlogsslachtoffers antwoordt dat het niet mogelijk is dit aantal jaren te bepalen, daar de boni van ieder jaar bovenop de gecumuleerde boni van de vorige dienstjaren komen. Hij wijst erop dat het artikel 18 tot doel heeft het financieel evenwicht van de pensioenregeling veilig te garanderen.

Daartoe wordt een beschikbaar bedrag van 150 miljoen frank bestemd dat afkomstig is van de in 1983 gestorte solidariteitsbijdragen en wordt een bedrag van 1 130 miljoen frank afgenomen van de reserves van de kinderbijslagregeling die door de boni van de voorgaande jaren zijn gevormd (1 266 miljoen frank).

Rekening houdend met het overschot van het dienstjaar (553 miljoen frank), bedragen die reserves dus 689 miljoen frank voor 1990.

Artikel 19 betreffende het boekjaar 1991 bestemt die reserve van 689 miljoen frank ten bedrage van 272 miljoen frank voor de verbetering van de kinderbijslag voor zelfstandigen, en ten bedrage van 354 miljoen frank voor het financieel evenwicht van de pensioenregeling. Er rest een positief saldo van 63 miljoen frank.

Aangezien het overschot van het dienstjaar op 361 miljoen frank wordt geraamd, zullen de beschikbare reserves per einde dienstjaar dus 424 miljoen frank bedragen.

Met die reserves plus de boni van het dienstjaar 1992 zal overeenkomstig artikel 17 de rente van de schuld kunnen worden gedekt, die van jaar tot jaar zal verminderen aangezien de Staat jaarlijkse terugbetalingen verricht.

III. — STEMMINGEN

De artikelen 17, 18, 19 worden achtereenvolgens aangenomen met 12 tegen 1 stem. Het geheel van de bepalingen betreffende de middenstand wordt aangenomen met dezelfde stemming.

De Rapporteur,

L. NELIS-VAN
LIEDEKERKE

De Voorzitter,

E. BALDEWIJNS